

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Освітня програма	47485 Льотна експлуатація та бойове застосування літаків
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	253 Військове управління

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

17.06.2021 р.

Справа № 0802/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 25 "Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону" у складі:

Майстренко Олександр Васильович – головуючий,

Белай Сергій Вікторович,

Гусак Юрій Аркадійович,

Дяченко Володимир Іванович,

Кононов Олексій Анатолійович,

Кузавков Василь Вікторович,

Рижов Ігор Миколайович,

Стрінада Віктор Васильович,

за участі запрошених осіб:

Вовк Олексій Вікторович – гарант ОП,

Антонець Володимир Вікторович – керівник експертної групи,

Нікул Станіслав Олексійович – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47485
Назва ОП	Льотна експлуатація та бойове застосування літаків
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	253 Військове управління
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Метою ОП є надання освіти в галузі 25 Воєнної науки, національна безпека, безпека державного кордону за спеціальністю 253 Військове управління (за видами Збройних Сил), спеціалізацією "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків", а також оволодіння знаннями, практичними навичками та вміннями достатніми для ефективного розв'язання складних спеціалізованих завдань з льотної експлуатації і бойового застосування бойових (транспортних, навчальних) літаків під час виконання завдань з бойової підготовки та ведення бойових (спеціальних) дій. Зазначена мета сформульована чітко та корелює із місією та стратегією ХНУПС. Зокрема місія закладу полягає у створенні всіх умов для якісного навчання та підготовки офіцерського складу з метою набуття здобувачами нових освітніх та професійних компетентностей, формування нового покоління офіцерів-лідерів з високими моральними та бойовими якостями, психологічно стійких, вихованих на історичних традиціях українського народу, патріотів та свідомих захисників України (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-19.pdf>).

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом пропозиції та потреби заінтересованих сторін під час формування цілей ОП та програмних результатів враховано. Однак, ні у відомостях самооцінювання, ні в звіті експертів не приведені конкретні факти такого врахування. Більш того, експертами було виявлено, що визначення цілей та програмних результатів навчання ОП проводилось адміністративно, з залученням обмеженого спектру стейкхолдерів. Однак, за запевненнями гаранта та керівництва закладу, планується виправити зазначене упущення, зокрема через залучення до формування та обговорення проєкту змін ОП членів органу студентського самоврядування та ветеранської організації університету.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Тенденції розвитку військового управління ураховані за свідченнями експертів у цілях та програмних результатах ОП. Більш того, зважаючи на актуальність підготовки військових фахівців, на ОП комплексно та різнорівнево враховано галузевий контекст, зокрема це стосується подій на Сході України. Стосовно врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП необхідно відмітити, що у звіті експертів зазначено, що такого врахування не було. Разом з тим, детальний аналіз наявних джерел інформації, як то відомостей самооцінювання, наповнення сайту, доступні силябуси освітніх компонентів, свідчить, що опосередковано таке врахування проводилось, причому як підготовка на вітчизняних ОП (Національний авіаційний університет, Льотна академія Національного авіаційного університету та Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"), так і досвід застосування стандартів Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій

для відповідного кваліфікаційного рівня

У цілому ОП дає можливість досягнути цілей та програмних результатів навчання визначених у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" другого (магістерського) рівня вищої освіти. Однак необхідно відмітити про певні розбіжності вимог Стандарту та ОП, які полягають у підготовці саме офіцера оперативного рівня (відповідно до Стандарту) та орієнтацію на підготовку офіцера тактичного рівня (відповідно до ОП).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП складає 90 кредитів ЄКТС, основні освітні компоненти ОП становлять 42,5 кредити ЄКТС (47%), вибірккові – 47,5 кредитів ЄКТС (53%). Зазначений обсяг ОП та освітніх компонентів відповідає чинному законодавству.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОП має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до ОП дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів у цілому. Однак, в ОП не представлена логічна взаємопов'язаність освітніх компонентів. Також встановлено, що деякі програмні результати досягаються виключно за рахунок вибірккових навчальних дисциплін (РНс-4 формується вибіркковими навчальними дисциплінами (ВК2.1.07, ВК2.2.07 та ВК2.1.11, ВК2.2.11)). До того ж встановлено, що досягнення програмних результатів РНз-3 та РНз-4 є проблематичним унаслідок малого обсягу освітніх компонентів, які їх формують (1,5 кредити ЄКТС).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

У цілому зміст ОП відповідає предметній області військового управління, визначеній у Стандарті вищої освіти, та заявленої спеціалізації "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків".

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, у тому числі через вибір навчальних дисциплін. Однак, необхідно відмітити, що такий вибір ускладнений, через необхідність "підсилювати" навчальні дисципліни основного блоку для досягнення програмних результатів, внаслідок їх малого обсягу (РНс-7, РНс-8, РНс-9 через засвоєння вибірккових освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС). Така ситуація призводить до фактичного зменшення обсягу вибірккового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6%.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Нажаль у звіті експертів не проаналізовано порядок реалізації практичної підготовки здобувачів на ОП. Не зважаючи на означене, результати аналізу відомостей самооцінювання та сайту закладу встановлено, що практична підготовка здобувачів здійснюється як у вигляді практик (військове стажування та льотне навчання (льотна та тренажна підготовка) на бойовому (транспортному, навчальному) літаку), так і під час проведення аудиторних занять (практичні та лабораторні заняття).

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

У звіті експертів не проаналізовано порядок набуття здобувачами соціальних навичок (softskills). Однак аналіз наявних джерел (відомості самооцінювання, сайт закладу, наявні силабуси навчальних дисциплін) свідчить, що на ОП розвиваються такі softskills як комунікативні навички, лідерські якості, спілкування англійською мовою. Загалом зазначені softskills відповідають заявленим цілям ОП.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт за спеціальністю 253 Військове управління (за видами Збройних Сил) та спеціалізацією «Льотна експлуатація та бойове застосування літаків» відсутній у реєстрі професійних стандартів (<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>). Однак на ОП використовується галузевий нормативний документ, який визначає професійні компетентності (наказ Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад “Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців”). Загалом, на ОП враховані вимоги галузевого нормативного документу, який визначає професійні компетентності. Однак це не свідчить про можливість присвоєння професійної кваліфікації здобувачам.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Звіт експертів не містить аналізу відповідності обсягу ОП та освітніх компонентів фактичному навантаженню здобувачів. Однак виходячи із відомостей самооцінювання можна дійти висновку, що обсяг ОП та освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів та дозволяє досягнути заявлених цілей та програмних результатів.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів за дуальною формою навчання на ОП не передбачена.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-09-2021.pdf>) не містять дискримінаційних положень є чіткими та зрозумілими.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом правила прийому на навчання враховують особливості підготовки на ОП. Однак, правила прийому не передбачають прийому на навчання офіцерів, що не у повній мірі враховує вимоги Стандарту вищої освіти.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У цілому правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, у ХНУПС існують. Однак, ці правила не у повній мірі враховують порядок ліквідації академічної різниці при переведенні або поновленні здобувачів вищої освіти у ЗВО. До того ж, відсутність прикладів зарахування таких результатів навчання, може свідчити про не чіткість та не зрозумілість правил визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ХНУПС відсутні. Однак, відповідно до звіту експертів робота щодо розробки таких правил проводиться.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом форми і методи навчання сприяють досягненню цілей ОП та програмних результатів. Більш того, особливістю підготовки на ОП є широке застосування кейс-методу у підготовці курсантів. Також необхідно відмітити студентоцентрованість у виборі форм і методів навчання на ОП. Хоча неоліком цієї ОП у розрізі дотримання принципів студентоцентрованості та академічної свободи є зменшення фактичної вибіркової складової освітньої компоненти ОП (16,8 кредитів ЄКТС, що складає 18,6% обсягу ОП).

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У цілому інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання, доводиться курсантам можливими способами. Однак необхідно відмітити складність доступу до такої інформації, у зв'язку із її закритістю. Більш того, слабка обізнаність курсантів щодо зазначеної інформації підтверджується результатами зустрічі з цією фокус-групою.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Формами поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОП є робота у наукових гуртка, підготовка наукових доповідей на конференції, реалізація освітніх компонентів пов'язаних із дослідженнями. Однак необхідно відмітити про слабку залученість здобувачів до публікативної діяльності, участі у наукових проєктах (науково-дослідних роботах).

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

За свідченнями здобувачів, випускників та НПП зміст освіти регулярно (один раз на рік) оновлюється. Однак необхідно відмітити, що у закладі відсутні документи, які б регламентували таке оновлення.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Аналіз наявних джерел (звіт експертів, відомості самооцінювання, сайт закладу) свідчить про системну та різновекторну роботу закладу щодо інтернаціоналізації усіх сфер його діяльності. До видів такої роботи можна віднести проведення спільних курсів, участь в міжнародних освітніх проєктах, участь у міжнародних конференціях, публікація наукових праць у закордонних наукових виданнях.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Результати аналізу спілкування експертів з фокус-групами свідчить, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є чіткими та зрозумілими, дають можливість встановити рівень досягнення здобувачами програмних результатів. Інформація щодо зазначених форм і критеріїв доводиться на першому занятті з навчальної дисципліни.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів ("магістерська (дипломна) робота (проєкт)", "комплексний екзамен" та "комплексний екзамен з фізичної підготовки") відповідають вимогам Стандарту вищої освіти ("комплексний екзамен" (екзамени) та

"захист магістерської роботи")

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Свідчення фокус-груп щодо правил проведення контрольних заходів вказують на чіткість і зрозумілість цих правил. Аналіз існуючих у закладі нормативних документів ("Положення про організацію освітнього процесу у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/pp-28.pdf>) та "Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>)), дозволяють зробити висновок про можливість забезпечити об'єктивність екзаменаторів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У закладі розроблені та впроваджені "Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-24.pdf>), "Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>) та "Положення про протидію академічному плагіату в університеті", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-21.pdf>). Необхідно відмітити, що для перевірки відкритих письмових робіт використовують онлайн-сервіс Unichек компанії ТОВ "Антиплагіат". Необхідно відмітити, що на ОП викладається навчальна дисципліна "Академічне письмо", яка популяризує академічну доброчесність с навчання ХНУПС (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/course/view.php?id=1402>). Опитування здобувачів та представників самоврядування показало їх обізнаність у питаннях академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Відповідно до звіту експертів встановлено, що 7 викладачів (24%) не змогли підтвердити академічну кваліфікацію відповідно до профілю освітніх компонентів, які вони викладають на ОП. Зазначений недолік може вплинути на якість реалізації ОП, однак, при залученні науково та викладацького потенціалу ХНУПС, цей недолік можна усунути в однорічний термін.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Загалом процедури конкурсного добору викладачів регламентовані як галузевими, так і внутрішніми документами (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15>, <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/2.pdf>). аналіз зазначених документів свідчить, про можливість забезпечення необхідного рівня професіоналізму викладачів. Однією з ознак прозорості процесу добору викладачів є наявність оголошень на сайтах закладу та Міністерства оборони України про проведення конкурсів на заміщення вакантних посад.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до організації та реалізації ОП є системним та різномірним. До таких видів залучення можна віднести: проведення занять, участь у розробці ОП, участь і наукових і освітніх заходах.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Відповідно до звіту експертів залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять є системним. Однак реальних прикладів не наведено ні в звіті експертів, ні у

відомостях самооцінювання.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У закладі існує система забезпечення професійного розвитку викладачів, як через власні програми (Програмою підготовки "Інструктор з теоретичної (наземної) підготовки, викладач теоретичних дисциплін" – GI), так і міжнародні програми (The Defence Education Enhancement Programme – DEEP).

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Стимулювання викладацької майстерності у ХНУПС відбувається шляхом визначення кращих викладачів (складання рейтингів) та відповідне їх заохочення як морально, так і матеріально.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні, фінансові ресурси, навчально-методичне забезпечення дозволяють досягнути визначених ОП цілей та програмних результатів.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Доступ усіх учасників освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів ХНУПС здійснюється на безоплатній основі.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Відповідно до звіту експертів освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

За результатами опитування фокус-групи здобувачів вищої освіти рівень задоволеності освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою є достатньо високим. Результати аналізу сайту закладу та внутрішніх документів розміщених на ньому, створені сприятливі умови для забезпечення зазначених видів підтримки на належному рівні.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

До основних категорій осіб з особливими потребами, які навчаються на ОП відносяться: одружені, мають дітей, діти учасників бойових дій. Для означених категорій створені достатні умови щодо реалізації їх прав на освіту. Також необхідно відмітити, що заклад провадить системну роботу щодо забезпечення достатніми умовами більш широкого кола осіб з особливими потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ХНУПС регламентовані "Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicchna-informatsiya/p-22.pdf>). Загалом, свідчення учасників фокус-груп підтверджують чіткість та зрозумілість зазначених політики та процедури.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом у закладі дотримуються визначених процедур розроблення та затвердження ОП. Однак необхідно відмітити, що ОП з 2018 року не переглядалась та не корегувалась.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Зі здобувачами налагоджений зворотній зв'язок щодо організації освітнього процесу. Однак, здобувачі не виступали ініціаторами внесення змін до ОП.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Відсутні документальні підтвердження участі замовника у процесі періодичного перегляду ОП. Однак замовник активно бере участь у реалізації ОП.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

У закладі існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Аналіз наявних джерел свідчить, про наявність механізмів та фактів реагування на недоліки виявлені в освітньому процесі. зокрема щодо корегування освітніх компонентів. Однак фактів реагування на виявлені недоліки в ОП не виявлено.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОП проходить акредитацію вперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У цілому культура якості у закладі сформована, однак факти виявлені при аналізі інших підкритеріїв свідчать про відсутність системності у формуванні культури якості серед усіх категорій учасників освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У закладі сформовані та послідовно дотримуються права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Зокрема це підтверджується розробленими та впровадженими документами (Статутом ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/HNUPS/statut-hnups.pdf>), "Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/polozhennya-hnups.pdf>), "Положенням про

Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/3.pdf>), "Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>), "Положенням про порядок та умови вибору в и б і р к о в и х д и с ц и п л і н з д о б у в а ч а м и в и щ о ї о с в і т и" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicnainformatsiya/2.pdf>), "Положенням про порядок заміщення вакантних посад командування (керівного складу), наукових, науково-педагогічних працівників у Харківському національному університеті Повітряних Сил на конкурсній основі" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicna-informatsiya/polozhennya2017.pdf>). Також це підтверджено під час зустрічей з фокус-групами.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Зважаючи на закритість інформації яка міститься у ОП, оприлюднення на офіційному сайті проєкту не здійснювалось. Однак оприлюднення та обговорення зазначеного проєкту здійснювалось на відповідних засіданнях та нарадах із дотриманням вимог до збереження державної таємниці.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На даний момент інформація щодо ОП на офіційному сайті відсутня через наявність закритої інформації. Однак необхідно відмітити, що не вся інформації в ОП є закритою.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Розширити коло стейкхолдерів залучених до формування цілей та програмних результатів ОП (залучити здобувачів зокрема курсантів, а не тільки сержантів; у цілому академічний персонал закладу). 2. Безпосередньо проаналізувати досвід аналогічних ОП під час корегування цілей та програмних результатів. 3. Узгодити цілі ОП з вимогами Стандарту вищої освіти щодо підготовки офіцерів оперативного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Сформувати в ОП логічну взаємопов'язаність освітніх компонентів (можливо у вигляді структурно-логічної схеми). 2. Сформувати блок основних освітніх компонентів, які б у повній мірі забезпечували досягнення усіх програмних результатів. 3. Сформувати блок фактичних вибіркових освітніх компонентів у обсязі не менше 25%. 4. Для присвоєння професійної кваліфікації здобувача, рекомендується організувати включення галузевого документу, який визначає професійні кваліфікації до Реєстру професійних стандартів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Передбачити у правилах прийому на навчання за цією ОП, прийом офіцерів, для врахування вимог Стандарту вищої освіти. 2. Уточнити правила зарахування результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти. Зокрема, визначити порядок ліквідації академічної різниці при переведенні або поновленні здобувачів вищої освіти у ЗВО. 3. Розробити та запровадити правила та порядок зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Розглянути можливість викладання у вільний доступ частини інформації, яка не містить ознак закритості, щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. 2. Унормувати процедуру (розробити документ) щодо оновлення змісту освіти. 3. Розглянути можливість залучення курсантів до публікативної діяльності та участі у наукових проєктах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Розглянути можливість формування репозиторію робіт з закритої тематики. 2. Розглянути можливість включення до переліку робіт, що перевіряються на плагіат усього спектру індивідуальних робіт здобувачів (рефератів, есе, курсових робіт, тез доповідей тощо).

Критерій 6. Людські ресурси

1. Розглянути можливість розроблення програми підвищення академічної кваліфікації НПП. 2. Розглянути можливість удосконалення вимог до кандидатів на заміщення вакантних посад викладачів, з питань відповідності академічній кваліфікації.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Відсутні.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Розглянути можливість встановлення чіткого алгоритму, порядку та часових показників, щодо перегляду освітніх програм. 2. Розглянути можливість системної реалізації функцій внутрішнього забезпечення якості освіти (Наприклад, створення окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти).

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Розглянути можливість щодо оприлюднення на офіційному сайті ХНУПС інформації щодо ОП (з виключенням закритої інформації).

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

МАЙСТРЕНКО ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ